

Bilten HDKP-a

Sadržaj

Tema broja:
Konferencijski
prevoditelj - postati,
biti, ostati

Novosti iz HDKP-a

Pogled izvana

Jeste li znali?

2

Riječ uredništva

Drage kolegice i kolege,

zahvaljujemo vam na brojnim pozitivnim reakcijama na prvi broj našega Biltena. Javljajte nam se i dalje s pitanjima, komentarima i prijedlozima tema o kojima biste voljeli čitati. Nastojat ćemo se u osmišljavanju sadržaja Biltena i dalje rukovoditi vašim željama i interesima. U drugom broju bavimo se ulaskom u profesiju te zanimljivostima iz života konferencijskih prevoditelja. U našim stalnim rubrikama ponovno donosimo novosti o radu Hrvatskog društva konferencijskih prevoditelja te mišljenja o struci iz perspektive korisnika usluga konferencijskog prevođenja. Tema broja ukratko predstavlja načine na koje se može postati konferencijskim prevoditeljem, kako je početak rada u struci izgledao nekad te dojmove sa studija konferencijskog prevođenja i iz prakse. Nadamo se da ćete sa zanimanjem čitati o iskustvima kolega različitih generacija te se možda i prepoznati u nekoj od situacija. Bavimo se poslom u kojem uvijek nastojimo saznati što više o drugima kako bismo lakše i jasnije prenijeli poruku. Dajmo si priliku da saznamo nešto više i o sebi. Uživajte u drugom broju!

KOJIM PUTEM DO KABINE?

Napisala Sanja Matešić

predsjednica Odbora za prijam novih članova i sustav mentorstva HDKP-a

Konferencijski prevoditelji pronalaze različite putove za ulazak u profesiju. Neki se odlučuju za formalno obrazovanje, neki u manje formalnom okruženju uče od iskusnijih kolega, a neki su već na pola puta prije nego što shvate da im je to zanimanje. Sve do 90-ih godina prošlog stoljeća kod nas su prevoditelji koji su se bavili isključivo konferencijskim prevođenjem kao samostalnom

profesijom bili prava rijetkost. Nije postojao studij prevođenja na sveučilištu, a škole konferencijskog prevođenja u inozemstvu rijetko su u svojim programima nudile hrvatski (tada hrvatski ili srpski) jezik.

Od šegrta do kandidata

U takvoj situaciji važnu je ulogu pri ulasku u profesiju konferencijskog prevoditelja imao sustav mentorstva koji je postojao u HDKP-u. Potencijalni budući konferencijski prevoditelj započeo bi s hospitiranjem: u dogovoru s članovima Društva dolazio bi na konferencije na kojima se prevodi, sjedio izvan kabine sa slušalicama na ušima, te pratio govore i slušao prijevod. Sljedeći korak bio je ulazak u kabinu, kada je dobio priliku da počne pomalo raditi uz članove Društva koji su ga slušali i pomagali mu. Neko bi vrijeme tako radio kao svojevrstan šegrt ili pripravnik, a kada je stekao dovoljno iskustva i našao među članovima Društva sponzore koji su ga bili voljni podržati, uslijedilo je primanje u članstvo HDKP-a. U tadašnjoj situaciji, kad je prevoditeljska zajednica, osobito kada je riječ o konferencijskom prevođenju, bila mnogo manja nego danas i kada su se svi međusobno poznavali, kod prijama novih članova u HDKP nije bilo potrebe za strogo formaliziranim procedurom, obrascima, rokovima i slično. O primanju u Društvo odlučivalo se, kao i sada, na Skupštini.

Osamostaljenjem Hrvatske i izbijanjem Domovinskog rata situacija se dramatično promijenila. U Hrvatsku su nahrupile međunarodne organizacije, nevladine udruge i novinari koji su svi tražili prevoditelje. Potreba za usmenim prevoditeljima naglo se povećala. Pojavile su se i prve prevoditeljske agencije. S povećanom potražnjom povećala se i ponuda: usmenim prevođenjem počeli su se baviti i ljudi koji nisu ušli u profesiju sustavom mentorstva HDKP-a, već su naučili raditi sami, jednostavno obavljajući posao. Pojavile su se nove agencije, ali i veliki međunarodni poslodavci (Haški sud, Europska unija) zainteresirani za prevoditelje koji u svojoj jezičnoj kombinaciji imaju hrvatski. Tako je Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju u

Fotograf: Goranka Antunović

Hagu u više navrata za svoje pismene prevoditelje organizirao internu obuku iz konferencijskog prevođenja, te je dio njih i prešao u konferencijske prevoditelje, a Europska je unija, vodeći računa o svojim budućim potrebama, poticala i pomagala osnivanje studija konferencijskog prevođenja u Hrvatskoj.

Otvorilo se nekoliko mogućnosti obrazovanja za profesiju konferencijskog prevoditelja: u Hrvatskoj su to dva poslijediplomska studija na Sveučilištu u Zagrebu (jedan pri Centru za poslijediplomske studije Sveučilišta u Zagrebu, a drugi na Filozofskom fakultetu) i smjer prevoditeljstva – modul usmeno prevođenje kao diplomski studij na Germanistici na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Uz to, mladi ljudi iz Hrvatske danas češće odlaze na prevoditeljski studij u inozemstvo.

Broj osoba koje na hrvatskom tržištu rade kao konferencijski prevoditelji povećao se i još raste; nove generacije završavaju studije konferencijskog prevođenja, ali se u simultanom i konferencijskom prevođenju i dalje okušavaju i ljudi bez formalne obuke za te vrste prevođenja. HDKP je uočio da stari sustav naukovanja i mentorstva u praksi više nije prikladan zbog promijenjenog načina poslovanja konferencijskih prevoditelja. Uočena je i potreba da se Društvo više otvori prema mladim konferencijskim prevoditeljima kojima

je na početku prevoditeljske karijere vrlo dragocjeno umrežavanje te savjeti iskusnih kolega. Osim toga, osjetila se potreba da se procedura prijama novih članova detaljnije propiše i formalizira. Stoga je HDKP osnovao Odbor za prijam novih članova i sustav mentorstva, čiji je prvi zadatak bio da preispita postojeći sustav i predloži novi. Članice Odbora zanimalo je koje kategorije članstva postoje u sličnim strukovnim udrugama u drugim zemljama i u Međunarodnoj udruzi konferencijskih prevoditelja (AIIC-u), te koji su uvjeti za članstvo i postupak prijama. Zanimalo ih je i postoji li u tim udrugama mentorstvo i ako postoji, što ono podrazumijeva.

Sustavi prijama u članstvo u inozemnim strukovnim udrugama

Uvjeti za članstvo, premda se razlikuju u detaljima, svuda podrazumijevaju sveučilišnu diplomu, prevoditeljsko iskustvo iskazano popisom konferencija s određenim brojem dana simultanog i konsekutivnog prevođenja, poštovanje profesionalnih standarda i etike, te potpise članova društva koji jamče kvalitetu prevođenja i poštovanje profesionalnih standarda osobe koja traži članstvo. U Sloveniji su u društvu predviđene i neke druge mogućnosti: za kandidate bez dovoljno iskustva predviđena je i mogućnost polaganja ispita pred tročlanom komisijom sastavljenom od članova Društva, a ako kandidat ne može naći dovoljan broj sponzora, postoji i mogućnost prihvaćanja posrednih preporuka ili dokaza. U AIIC-u nisu predviđene takve alternative, ali je moguće zatražiti izuzeće od primjene nekog uvjeta za članstvo.

Najveće razlike među društvima postoje u kategorijama članstva i u načinu na koji pomažu ili ne pomažu mladim članovima ili kandidatima za članstvo. Tako u AIIC-u postoje tri kategorije članstva: kandidati (*pre-candidates*), aktivni članovi i pridruženi članovi. Da bi se postalo kandidatom, potreban je potpis najmanje tri aktivna člana, ali nije potrebno 150 dana iskustva, koliko je potrebno da bi se postalo aktivnim čla-

nom. Aktivni članovi svojim potpisom potvrđuju da kandidat radi kao konferencijski prevoditelj, ali ne potvrđuju kvalitetu. Kandidati moraju poštovati etičke i profesionalne standarde. Plaćaju članarinu i mogu dolaziti na sastanke i skupštine, bez prava glasa, a takav status može trajati najviše tri godine. Ne postoji nikakav oblik mentorstva za kandidate. Mentorstva nema ni u Sloveniji.

Za razliku od AIIC-a i slovenskog društva, društva u Italiji, Austriji i Njemačkoj imaju razne oblike mentorstva za mlade prevoditelje. Tako u Italiji postoje tri kategorije članova: *stagiare*, kandidati i redoviti članovi. *Stagiare* su mladi prevoditelji koji imaju diplomu iz prevođenja, ali nemaju iskustva. Za njih postoji program hospitacija s članovima i rada u tihoj kabini. Kada skupe 50 dana, od čega 20 dana moraju biti pravi prevoditeljski poslovi, pri čemu moraju poštovati profesionalne standarde i etiku, mogu se prijaviti za status kandidata.

U njemačkom udruženju *Bundesverband der Dolmetscher und Uebersetzer* uz redovito postoji i studentsko članstvo. Članovi studenti moraju dokazati da studiraju prevođenje i svaki semestar ponovno donositi potvrdu o tome. Dobivaju besplatno časopis i mogu sudjelovati na svim skupovima Društva, ali bez prava glasa. Studenti završnih godina ili pravi početnici mogu dobiti mentora na godinu dana.

Austrijsko društvo *Universitas Austria* uz redovite, podupiruće i počasne članove ima i status „mladi član”. Mladi su članovi uglavnom studenti prevoditeljskih studija bez iskustva u praksi. Za tu je vrstu članstva dovoljno ispuniti obrazac i dobiti dva potpisa redovitih članova. Austrijsko društvo ima vrlo zanimljiv i detaljno razrađen sustav rada s mladim članovima, za koje provodi dva programa: *Mentoring* i *Stage*.

Mentori se dodjeljuju mladim članovima i stoje im na raspolaganju za sva pitanja vezana uz posao. Komunikacija s mentorima uglavnom se odvija putem e-maila. Mentor mora biti spreman prenijeti formalan i neformalan *know how*. Društvo *Universitas Austria* organizira i *Mentoring-Day* s radionicama na ra-

zličite teme, primjerice, prevođenje za EU, kako se osamostaliti, kako organizirati vlastiti ured, kako naći klijente, kako sklopiti ugovor, kako pisati račune, kakve radne uvjete zahtijevati, kako s pretjerano kritičnim poslodavcima, kako postupiti kad tehnika ne zadovoljava, što ako prevoditelja neopravdano optuže za neki nesporazum, i drugo.

Za program *Stage* dobrovoljno se javljaju i iskusni prevoditelji i mladi koji u njemu žele sudjelovati. Iskusni i mladi prevoditelji zajedno se pripremaju, izrađuju glosare, zajedno odlaze na prevođenje. Prevode mladi, a iskusni prevoditelji im čuvaju leđa i pomažu ako treba. Premda ni u jednom Društvu mladi članovi, odnosno kandidati, nemaju pravo glasa i ne vode se na popisu članova koji mogu pretraživati potencijalni poslodavci, mladima se nude brojne prednosti takvog članstva.

Naravno, rješenja iz neke druge sredine nije moguće jednostavno preslikati i primijeniti u našim uvjetima, no članice Odbora za prijam novih članova i sustav mentorstva HDKP-a izradile su prijedlog novog sustava vođene željom da se Hrvatsko društvo konferencijskih prevoditelja što više otvori prema mladim prevoditeljima koji tek dolaze na tržište kako bi još uspješnije obavljalo svoju zadaću promicanja visokih profesionalnih i etičkih standarda i nastojanja oko ugleda i dostojanstva naše struke. 🌐

Izvor: privatni album Nuše Torbice

IZMEĐU DVIJU ZANIMLJIVIH KARIJERA, IZABRALA SAM OBADVIJE

Napisala *Gabrijela Vidan*

osnivačica, bivša glavna tajnica i aktivna članica HDKP-a, redoviti profesor u miru Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Raditi u sjeni, a sudjelovati iz prikrajka na velikim predstavama, bila je idealna formula za moje pritajene ambicije da ipak povremeno izađem iz svoje čahure. Bila sam se, naime, kao asistentica na Romanistici, oduševila proučavanjem kulturne i književne povijesti razdoblja francuskog prosvjetiteljstva. Bilo je pomalo ironičnih primjedbi o tom zanimanju za tzv. dosadarije¹ i, s tim u vezi, za traganjem za potencijalnim srodnostima između hrvatske književne baštine i francuske kulture u istom razdoblju. Sve su to bila legitimna promišljanja, ali nekako izvan očekivanog fokusa za mlade istraživače.

Početni uspjesi – Dubrovnik zauvijek

Nisam se tog zanimanja za komparativna kulturna istraživanja nikad odrekla, ali vratimo se sjaju konferencijskog prevođenja u vrijeme kad je to bilo nešto novo i kad se o toj profesiji u našoj sredini znalo malo i kad se amaterizam pozdravljao kao talent. U mojem slučaju, sram me je priznati, to je počelo već na drugoj godini dvopredmetnog studija francuskog i engleskog na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Tko bi se odrekao mogućnosti da ide u Dubrovnik i da k tome i zarađuje svojim znanjem jezika! Kako je došlo do odabira usmenih prevoditelja za studentske i akademske skupove koji su se održavali 1956. i 1957. godine u srpnju i kolovozu u doba Dubrovačkih festivala? Ostaje pomalo tajna. A organizatori skupova? Čini mi se da je Sveučilište u Zagrebu dalo početni impuls, a kasnije ili usporedno, javljala su se i druga sveučilišta u bivšoj Jugoslaviji, s očitom prevagom Univerziteta u Beogradu. Gledajući stare fotografije,

brizno sačuvane, s objašnjenjem na poleđini, jasno je da su to bili zvjezdani trenuci za sve prevoditelje koji su uz mene nastupali kao profesionalci, sjedeći u svečanom ambijentu Vile Banac ili Historijskog instituta današnjeg HAZU-a na Lapadu, sa slušalicama na ušima i s improviziranim tuljcima na mikrofonu u rukama. Sa slušalicama na ušima, pitat ćete se, i u dvorani? Tako govore sačuvane fotografije. No, već na sljedećim skupovima, dakle 1956. (prve su godine održana dva) i 1957. g. naša su mjesta bila naizmjenično u dvorani ili u pokrajnjem salonu (saloči) u Institutu na Lapadu. Zacijelo se za prevoditelje tražila bolja lokacija, naime, da manje smetaju u samom konferencijskom prostoru. Tada se nije vodilo računa o potrebi vizualnog kontakta, a saloča je bila ugodna za dulji boravak.

Sve je bilo u eksperimentalnoj fazi, a odabir prevoditelja bio je potpuno krivo postavljen. Ipak se prevodilo i komuniciralo, da ne govorim o ljetnim poznanstvima.

Smatralo se, ne znam baš tko je tu bio znalac, da je dovoljno da znate dva (!) strana jezika, da biste mogli prevoditi bez prethodnog učenja. I tu se hrabro novačilo među studentima jezičnih grupa. Katkad bi tu bio i netko sa dobrim tehničkim obrazovanjem. Od samog početka, proces prevođenja mogao je biti samo puka translacija iz jezika u jezik bez ikakva znanja o međujezičnom prijenosu, pa ni o mnogo čemu dru-

gom, a posebno o prethodnom nužnom vježbanju konsektivnog prevođenja i organiziranog memoriranja, što su sve pripreme faze za kvalitetno usmeno prevođenje. Možda je to i razlog što nisam nikad bila vična konsektivni, kad sam bez prethodne pripreme stala pred mikrofon i počela automatski prevoditi. Tada se isto tako nije znalo za bitnu ulogu koju igra kvalitetan relej koji daje promišljenu verziju originala. Mislim da se s tadašnjom opremom i nije mogao postaviti relej.

Prevodilo se sa stranog na strani jezik. Postavljeni pred mikrofonom s tuljcem ravno u arenu dvorane, prevoditelji su vježbali na ušima svojih slušatelja. Možda i nije uvijek bilo tako loše. Nadam se, pritužaba je bilo rijetko, ali je bilo dosta odustajanja prevoditelja poslije ovakvih vatrenih krštenja, pa su se ekipe mijenjale.

A koji su bili službeni jezici? Francuski je, sudeći po sastavu prevoditelja na fotografiji iz 1956., bio *jedini* strani jezik na skupu „Aktivna i miroljubiva koegzistencija između država”, drugom po redu u toj godini. U tim je godinama sve prisutnija svijest kod pojedinaca da konferencijsko prevođenje otvara mnoga vrata. Zanimljivo je da je u kratkom osvrtu o povijesti konferencijskog prevođenja u bivšoj državi, Mirka Janković spomenula da je 1957. prvi put sastavljena zajednička prevoditeljska ekipa iz Zagreba i Beograda.

Izvor: privatni album

¹ neologizam iz jezične radionice Ive Vidana

Počeci uvođenja simultanog prevođenja na međunarodnim skupovima u Dubrovniku.

Redali su se skupovi s izmijenjenim ekipama i novim jezicima. Godine 1958. uvodi se ruski kao treći strani jezik. Nakon 1960. došlo je do velike promjene u mojem sudjelovanju u ekipi. Te sam se godine vratila sa studija na sveučilištu u Nottinghamu i ponudila da u Dubrovniku na skupu „Univerzitet danas” budem u engleskoj kabini. Mislim da se to nikome nije dopalo, pa ni meni. Vratila sam se francuskoj kabini kojoj sam dugi niz godina ostala vjerna. Završit ću ova ugodna sjećanja s još dvije crtice.

Crtice iz Dubrovnika

Hotel Libertas jedne je godine ugostio elitu europske aristokracije na svom godišnjem skupu, a mi smo za njih prevodili. Naše kretanje uz njih, za vrijeme pauza u predvorju hotela, činilo im se nepriličnim. Moja je kobna pogreška bila da sam, uz njih, ravnopravno, razgledavala njihovu prigodnu izložbu o pticama trčkalicama i dugonogim štakarima. Pogled kojim me ošinuo otmjeni gospodin bio je dovoljan da shvatim da mi tamo nije mjesto, koliko god me zanimale ptice i stručni termini na tri jezika ispod svake slike.

Luko Paljetak uvijek plijeni svojim načinom. Prilikom izlaganja o Dubrovkinji

Boško Čolak-Antić, Gabrijela Vidan

Cvijeti Zuzorić, renesansnoj pjesnikinji bez opusa i o neobičnim okolnostima oko toga, počeo je Luko govoriti o mojoj usporednoj analizi Louise Labé iz bogatog Lyona i Cvijete Zuzorić iz malog ali konzervativnog Grada - Dubrovnika. Zatečena da govori o meni, zanimala sam. Ta ne ću laskave formulacije o sebi prevoditi! *Kabin kolegica* mi je rukom naredila da samo prevodim što čujem. Eto što se može dogoditi ako se više ljudi bavi temama koje nekima zvuče kao „dosadarije”.

Sreća je što mi je konferencijsko prevođenje omogućilo drugi pogled na svijet oko mene i zbivanja u njemu i to u vremenu kad je još bilo mjesta za improvizacije. Ovdje riječ ne uzimam u pogrdom značenju.

Danas, kad je sve regulirano pravilima tržišta, neprestanim akreditacijama i drugim oblicima normiranja i vrednovanja, čini se da je konferencijsko zvanje samo za one koji će, uz sve te prepreke, i dalje voljeti biti u areni i u središtu svjetskih zbivanja. 🌐

Razgovor s Clare Donovan, direktoricom Odsjeka za konferencijsko prevođenje na ESIT-u u Parizu od 1992. do 2010., direktoricom ESIT-a od 2010. do 2011., nastavnicom konferencijskog prevođenja na ESIT-u i mnogobrojnim studijima diljem svijeta od 1984. godine do danas.

FORMALNO JE OBRAZOVANJE U INTERESU STRUKE

Razgovarala Kristina Kruhak

HDKP: Koliko studenata u prosjeku ESIT upisuje svake godine i koliko od ukupnog broja upisanih obično završi studij?

CD: Broj studenata značajno varira ovisno o godini. U prosjeku upisujemo 35 studenata od kojih 15 u konačnici i uspješno završi studij. No, i ostali s vremenom često postanu prevoditelji, obično nakon nekoliko godina, kad usavrše jezik ili sazriju.

HDKP: Kakav profil kandidata tražite?

CD: Dobar kandidat je prvenstveno organizirana i motivirana osoba, spremna poslušati i prihvatiti savjet. Važno je, naravno, i pokazati zanimanje za širok raspon tema, biti znatiželjan i znati se nositi sa stresom.

HDKP: Koji su najčešći problemi s kojima se susrećete u radu s kandidatima i kako ih prevladate?

CD: Mnogi studenti, a posebice oni koji su živjeli u većem broju zemalja, nemaju dovoljno jak A jezik i može se dogoditi da im se u prevođenju jako osjeća utjecaj drugih jezika. Budući da su jezik i identitet usko povezani, to može ne samo predstavljati problem za glatko i točno prenošenje poruke, već i prilično uznemiriti studenta. Prihvatiti kritiku vlastitog izražavanja na A jeziku može biti itekako psihološki zahtjevno. Još

Izvor: privatni album

jedan problem na koji se često nailazi je nesposobnost pažljivog slušanja govornikovih stajališta, a da im se pri tome ne nameće vlastito gledište. To je problem koji se obično javlja kod studenata koji već imaju radnoga iskustva i stručnjaci su u raznim područjima. Mlađim studentima može biti teško u potpunosti shvatiti smisao složenih izlaganja zbog nedostatka općeg znanja. Mislim da je važno naglasiti da te poteškoće proizlaze iz specifičnosti situacije usmenog prevođenja i svih ograničenja koja ona nosi, i ne dovode u pitanje temeljne sposobnosti studenta, jezične ili analitičke. Potičem studente da zapišu svaku kritiku i savjet te ih pročitaju u miru nakon nastave ili vježbi.

HDKP: *ESIT ima solidnu reputaciju kvalitetne škole kod studenata i profesionalnih prevoditelja, ali isto tako i škole koja kandidatima stvara golem psihološki pritisak kakav nije prisutan u drugim školama konferencijskog prevođenja. Zašto mislite da je tome tako? Slažete li se s tom ocjenom i je li takav pritisak potreban?*

CD: Često to čujem i od studenata i od ljudi koji nikad nisu nogom stupili u Školu. Pretpostavljam da je to donekle istina iako zaista mislim da se danas nastavnici na ESIT-u trude pružiti podršku i pomoći. Pritisak se, pretpostavljam, dijelom može objasniti i samom re-

putacijom Škole. To što su studenti iz različitih zemalja i različitog su podrijetla pojačava pritisak. Sigurno je manje stresno studirati na studiju na kojem svi studenti imaju sličnu razinu poznavanja jezika i bore se s istim problemima.

Isto tako, na ESIT-u se od samoga početka naglasak stavlja na prenošenje jasne i strukturirane poruke te se konfuzan rad jednostavno smatra neprihvatljivim.

Mislim da pritisku u velikoj mjeri doprinose i sami studenti budući da su odlučni biti dostojni reputacije Škole. Ne mislim da je to nužno samo po sebi loše. Problem se javlja samo ako se studenti tako obeshrabre ili postanu pretjerano samokritični.

HDKP: *I sami ste završili ESIT te nastavili raditi kao predavač na toj školi, a u međuvremenu ste postali i direktoricom. Iz vašeg bi se puta dalo zaključiti da dajete prednost ulasku u profesiju školovanjem, a ne samo iskustvom. Zašto?*

CD: Da, mislim da je bolje završiti formalno obrazovanje. Znam da postoji niz jako dobrih kolega koji su tehniku prevođenja svladali iskustvom, ali oni su izuzeci.

Mislim da formalno obrazovanje donosi niz ključnih prednosti: strukturirani proces učenja, teoretski okvir, mrežu suradnika (drugih studenata i nastavnika), pristup kratkim programima stručne prakse i izloženost stvarnim konferencijama, savjete za jezično usavršavanje i konsolidaciju općeg znanja, potvrdu vještine kolega s dugogodišnjim iskustvom i osjećaj profesionalne etike i ponosa na struku. Za razliku od situacije prije pedeset i više godina, konferencijsko je prevođenje danas, barem u mnogim dijelovima svijeta, priznata profesija. Mislim da potpuno priznata i uređena profesija ne može biti zadovoljna situacijom u kojoj ljudi koji se njome bave neprestano ulaze i izlaze iz profesije. To je i dalje norma na nekim tržištima i iako su neki kolege na njima sjajni, takva situacija neizbježno dovodi do loših radnih uvjeta, neadekvatnog osjećaja profesionalnog identiteta i nedosljednih standarda.

Željela bih naglasiti da ovime ne kritiziram pojedince, već jednostavno

ističem niz prednosti formalnog obrazovanja, i za prevoditelje, i za struku. Sve navedeno prepoznale su i najveće međunarodne organizacije koje zapošljavaju konferencijske prevoditelje i koje obično traže od njih da imaju nekakav oblik formalnog obrazovanja u konferencijskom prevođenju.

HDKP: *U članku „Where is interpreting heading and how can training courses keep up” govorite o promjenama do kojih dolazi, poput sve učestalijeg korištenja engleskog jezika, smanjene potrebe za prevođenjem, opasnosti da se prevođenje počne percipirati kao smetnju, a korištenje usluga prevoditelja kao sramotu, sve veći broj tržišta na kojima je moguće opstati samo uz (barem) dva aktivna jezika i sl. Koje ste promjene uveli u metodologiju na ESIT-u kako bi taj studij zaista pripremao prevoditelje kakve tržište traži?*

CD: ESIT je tijekom godina uveo niz promjena. Neprestano prati potražnju za jezičnim kombinacijama i slijedom toga prilagođava ponudu. Tako je, primjerice, niz godina prije nedavnih proširenja EU, ESIT nudio nastavne programe sa širokim rasponom srednjoeuropskih i istočnoeuropskih jezika. Također je uveo veliku fleksibilnost u simultanom prevođenju na engleski B i ponudio tu opciju svim studentima koji imaju razumnu razinu izražavanja na B jeziku uz specifične savjete i poučavanje.

Nadalje, uvedeno je korištenje novih tehnologija tako da studenti mogu vježbati rad tijekom videokonferencija i rad na daljinu, rad s prezentacijama u *Powerpointu* te imati pristup zbirka snimljenih govora za individualnu vježbu. Svake godine organizira se niz videokonferencija s drugim školama ili institucijama koje zapošljavaju konferencijske prevoditelje.

Naravno, materijali koji se koriste – govori, teme, izlaganja – i sadržaj nastavnih sati neprestano se ažuriraju kako bi odražavali tržišne trendove. U tom smislu vrlo je korisno što Škola ima brojni nastavni kadar sastavljen od profesionalnih konferencijskih prevoditelja koji se tim poslom aktivno bave na različitim tržištima i u brojnim institucijama. 🗣️

O pokretanju studija konferencijskog prevođenja na Zagrebačkom sveučilištu, broju upisanih studenata i diplomanata te budućnosti studija pitali smo njihove voditeljice, **prof. dr. sc. Mirjanu Polić Bobić** i **prof. dr. sc. Goranku Antunović**, konferencijsku prevoditeljicu.

Pripremila Ivanka Rajh

Poslijediplomski specijalistički studij Konferencijsko prevođenje pri Centru za poslijediplomske studije Sveučilišta u Zagrebu

Studij je pokrenut u akademskoj godini 2005./2006. zahvaljujući suradnji s DG SCIC-om (Glavnom upravom za usmeno prevođenje Europske komisije) i analognom službom Europskog parlamenta. U izvođenju programa sudjeluju profesori s Ekonomskog, Pravnog i Filozofskog fakulteta te kao nastavnici profesionalni konferencijski prevoditelji. Europska komisija i Europski parlament, uz novčanu podršku, pružaju i pedagošku pomoć slanjem svojih prevoditelja koji dva do tri puta godišnje po nekoliko dana intenzivno rade sa studentima te sudjeluju u radu ispitnih povjerenstava. Novčana pomoć tih institucija i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske omogućila je nabavu neophodne opreme. Prema riječima koordinatore studija prof. dr. sc. Mirjane Polić Bobić, od 2005. godine do 2012. godine studij je upisalo 77 studenata, a uspješno ga završilo njih 65.

Poslijediplomski specijalistički studij konferencijskoga prevođenja na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

Prva generacija studenata studij je pohađala u akad. god. 2006./07. Prethodnih se godina Fakultet raznim aktivnostima pripremao za uvođenje takvog studija: u okviru programa Tempus uspostavljeni su relevantni kontakti u inozemstvu te su nabavljene 4 kabine i odgovarajuća oprema za simultano prevođenje; tromjesečni Tečaj prevoditeljstva, tada izvođen na Fakultetu, uključivao je i praktikum usmenog prevođenja; dvije su nastavnice sudjelovale na seminaru za pripremu nastavnika u organizaciji Glavne uprave za usmeno prevođenje (SCIC-a). Tijekom ljetnog semestra 2006. okupljena je brojna ekipa nastavnika i suradnika na studiju – sveučilišnih nastavnika s četiriju fakulteta Zagrebačkog sveučilišta te konferencijskih prevoditelja. Nastavnici angažirani za izvođenje nastave konsektivnog i simultanog prevođenja najvećim su dijelom bili članovi HDKP-a.

Studij je pohađalo 26 studenata, u tri generacije. Pravo upisa na studij stekli su položivši prijemni ispit, kojem je pristupio dvostruko veći broj kandidata. Petnaestero studenata završilo je studij i dobilo akademski naziv *sveučilišni specijalist konferencijski prevoditelj*. Osim njih, petero je studenata položilo završni ispit za jedan smjer, što međutim nije bilo dovoljno za stjecanje diplome. Najzastupljenija je jezična kombinacija engleski B, uz znatno manji broj engleskog C, njemačkog B ili C, talijanskog i španjolskog C.

Na Filozofskom se fakultetu svake godine razmatraju relevantne okolnosti te se procjenjuje hoće li se u predstojećoj akademskoj godini izvoditi ovaj poslijediplomski studij. Pritom se uzimaju u obzir okolnosti na samom Fakultetu i Sveučilištu, ali i one izvan njih, između ostalog i situacija na tržištu konferencijskog prevođenja, u smislu potražnje za konferencijskim prevoditeljima i realne mogućnosti mladih prevoditelja da na adekvatan način „uđu u posao“.

prof. dr. sc. Mirjana Polić Bobić, voditeljica
Poslijediplomskog specijalističkog studija Konferencijsko
prevođenje pri Centru za poslijediplomske studije
Sveučilišta u Zagrebu

prof. dr. sc. Goranka Antunović, voditeljica
Poslijediplomskog specijalističkog studija
konferencijskoga prevođenja na Filozofskom fakultetu
Sveučilišta u Zagrebu

ESIT – MITSKO MJESTO KONFERENCIJSKOG PREVOĐENJA

Napisala Saša Sirovec

stalna konferencijska prevoditeljica na Međunarodnom kaznenom sudu za bivšu Jugoslaviju i nastavnica na ESIT-u

Izvor: privatni album

ESIT je u mojim očima mitsko mjesto konferencijskog prevođenja i teško ću ga razložno usporediti sa zagrebačkim studijima. Pokušat ću, međutim, reći zašto je u mojim očima poseban.

Na Sorboni je 1951.g. osnovana škola stranih jezika za djevojke iz dobrih porodica. Ravnatelj škole, profesor Maurice Gravier, od 1957. g. daje otvorene ruke mladoj nastavnici i prevoditeljici Danici Seleskovitch. Školu napuštaju profesori stranih jezika, a među nastavnicima ostaju samo vrsni konferencijski prevoditelji, najveća imena prevoditeljskog svijeta, među kojima, primjerice, Constantin Andronikof. Godine 1958. prva diploma reformirane škole uručena je Elianei Orléans-Gerstein, sljedećim naraštajima poznatijoj kao *Number One*! Kada je rektor pariške Akademije, dana 29. lipnja 1965. imenovao gospođicu Danicu Seleskovitch, konferencijsku prevodi-

teljicu, diplomiranu profesoricu njemačkog i engleskog jezika, zamjenicom direktora ESIT-a, pod njezinim vodstvom škola je već postala poznata i cijenjena u inozemstvu. Naime, prof. Seleskovitch je neustrašiva. Bori se za status konferencijskih prevoditelja, razvija novu teoriju prevođenja i uvodi novi nastavni program.

ESIT je danas plod sustavnog razvoja, projekt koji je desetljećima sazrijevao u rukama sposobnih prevoditelja i nastavnika okupljenih oko uspješnog pedagoškog pristupa.

Tako stečeni ugled privlači na ESIT sposobne studente. Svi su završili neki dodiplomski studij. Prođu pismeni eliminacijski ispit iz razumijevanja engleskog jezika. Polože usmeni ispit i razgovor s članovima komisije. Većina vjeruje da je ESIT najbolja ili jedna od najboljih prevoditeljskih škola koja će im širom otvoriti vrata u profesiju.

Kandidati za studij pomno se odabiru, no unatoč tome, neće svi primljeni studenti diplomirati. Drugim riječima, dok će poneki manje nadareni ipak morati napustiti studij nakon mjeseci mukotrpnog rada, oni prirodno nadareniji morat će osvijestiti i racionalizirati prevoditeljski postupak. Događa se da pri tome neki zalutaju. Za studente, dvogodišnja nastava konferencijskog prevođenja na ESIT-u vježba je hrabrosti.

Najveću razliku između nastave na ESIT-u i drugih radionica i satova koje sam imala priliku održati, primijetila sam u shvaćanju prevoditeljskog postupka. Usklađena teorijska osnova nastave jamči danas nastavnicima na ESIT-u sigurnost i slobodu pristupa unutar zadanih granica.

Kao nastavnica na ESIT-u ne moram se boriti protiv ovakvih studentskih stavova: Kako mislite što sam danas pročitala u novinama? Ne čitam novine. Ne zanimaju me financije. Nemam pojma o nogometu.

Od 1957.g. konferencijski prevoditelji koji vode nastavu primjenjuju pravila izvedena iz prakse. Poučeni vlastitim iskustvom, savjetuju studentima da ne

pokušavaju „prevoditi” nego da kažu ono što su razumjeli. Da bi pak bolje razumjeli, neka se koncentriraju na publiku kojoj se govornik obraća, na situaciju u kojoj on uzima riječ. Takav empirijski prevoditeljski pristup preraste u teoriju, takozvanu „interpretativnu teoriju prevođenja” koja je na ESIT-u već desetljećima osnova uspješnog pedagoškog pristupa. Bit teorije je sljedeća: bilo da je riječ o usmenom ili o pismenom prevođenju, o prevođenju književnih ili stručnih tekstova, prevoditeljski postupak uvijek sadrži dva osnovna aspekta: razumjeti i potom izreći tj. napisati. Dakle, prvo razumjeti smisao diskursa, deverbalizirati ga i zatim ga iznijeti u ciljnom jeziku. Drugim riječima, vladanje jezicima samo je jedan od preduvjeta za savladavanje prevoditeljskog umijeća. Za konferencijskog prevoditelja jednako je važna sposobnost razumijevanja različitih tema (velika intelektualna znatiželja i otvorenost) kao i refleks brze analize i sinteze u danoj situaciji.

Robert Pittomvils, budući direktor prevoditeljske službe u Europskom parlamentu, prenosi sljedeću anegdodu: „Održava se sastanak stručnjaka na temu statistike, njemački delegat govori vrlo dugo i vrlo stručno, crna je ploča išarana matematičkim računima i učenim formulama. Kad je završio, gospođica Seleskovitch ustaje, prilazi ploči i pred očima zgroženih delegata sve izbriše. Zatim rekonstruira na francuskom kompletan izvod s formulama i računima.”¹

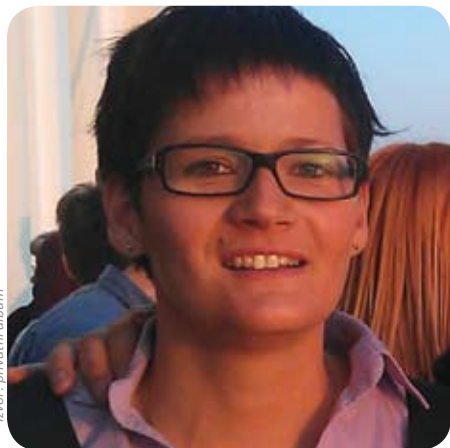
Sjedim pokraj Danice Seleskovitch u vlaku iz Pariza za Bruxelles, jesen je 1992. Ona vadi snop novina i nekoliko knjiga. „To mi je lektira za danas”, kaže. „Znate, Sirovec, nisam ja sa svojim ocem za večerom razgovarala o lijepom vremenu. On bi me pitao: I, što si danas pročitala? Razumijete, meni je prirodno živjeti u svijetu misli, ideja...”

I, k tome, deset minuta prevođenja a vista svaki dan na aktivne jezike... 🗣️

¹ A.M. Widlund-Fantini, Danica Seleskovitch, *Interprète et témoin du XXe siècle. L'âge d'homme, 2007, Lausanne, Švicarska. str. 87-88.*

Evo što o svojim iskustvima iz studentskih dana i o koristi od poslijediplomskog studija konferencijskog prevođenja kažu neke bivše studentice, a današnje kolegice.

Pripremila Ivanka Rajh

Izvor: privatni album

Erika Koporčić (SSLMIT, Trst)

Moja iskustva svakako su pozitivna. Predavači na SSLMIT-u (i sami konferencijski prevoditelji) stvarno su se trudili. Jedina mana, prema mojem mišljenju, bila je ta da smo engleske vježbe često radili s engleskog na talijanski, umjesto s engleskog na hrvatski jezik. Iskustvo sa studija dalo mi je određenu sigurnost u ono što radim.

Uz stalan posao u uredu, konferencijsko prevođenje mi je alternativno zanimanje, a kako mi jezična kombinacija (talijanski B, engleski C) ne omogućava znatniji broj poslova koji bi mi priskrbili normalna primanja, ne mogu razmišljati o promjenama. Svakako se želim baviti konferencijskim prevođenjem dok god vijuge korektno rade.

Vera Marčelić (Filozofski fakultet, Zagreb)

Iskustva sa studija vrlo su pozitivna i smatram to zaista dobro uloženi vremenom i novcem, budući da sam uz intenzivan rad na prevoditeljskim vještinama i jeziku stekla vrlo konkretnu kvalifikaciju te vrijedna prijateljstva i poznanstva.

Zbog privatnih i tržišnih okolnosti, konferencijsko prevođenje ostala mi je samo sporedna profesija te sam već

10 mjeseci zaposlena na puno radno vrijeme u državnoj agenciji. Ako i kad za to dođe povoljan trenutak, voljela bih da mi konferencijsko prevođenje postane i glavna profesija, ali bih se uz njega svakako nastavila baviti i pisanim prevođenjem.

Maja Mihanović (ITAT, Graz)

Moja iskustva s poslijediplomskog studija konferencijskog prevođenja su pozitivna. Institut u Grazu odraz je višejezičnog i multikulturalnog okruženja u kojem se Štajerska geografski i povijesno nalazi. Taj mi je studij pomogao da uđem u profesiju, ponajprije time što me pripremio za polaganje akreditacijskog ispita za usmene prevoditelje pri institucijama EU, ali i tako što mi je omogućio da upoznam kolege na austrijskom i djelomično na slovenskom i talijanskom tržištu te tako proširim mrežu kontakata.

Nadam se da ću se konferencijskim prevođenjem baviti do kraja radnog vijeka ako mi to dopuste životne prilike. Doduše, tako je možda govorila i treća žena Phila Collinsa. I ona je mislila da će biti prevoditeljica do kraja života, a onda joj je uletjela konsekutiva za Phila. Ostalo je povijest...

Izvor: privatni album

Maja Šimleša (Centar za poslijediplomske studije Sveučilišta u Zagrebu)

Studij je u prvih nekoliko mjeseci za mene bio prilično stresno iskustvo. Nakon određenog broja godina radnog iskustva u raznim područjima, bilo mi se teško suočiti s činjenicom da ima toliko stvari koje ne znam i da sam ponovno u nečemu početnik, a očekivanja su bila visoka. Usvajanjem tehnike sve

je postajalo lakše i zapravo sam iznenađena koliko sam toga uspjela savladati u jednoj godini. Činjenica je da su neka područja u programu ostala nepokrivljena, ali danas mi je jasno da su za uspjeh u prevoditeljskom zanimanju najvećim dijelom zaslužni osobni angažman i trud. Volim ovaj posao. Volim njegovu raznolikost, mentalnu zahtjevnost i izazov koji mi pruža na svakodnevnoj razini. Razmišljam i o drugim aktivnostima koje želim uključiti u svoj profesionalni život, ali njih ne gledam kao alternativu, već kao nadopunu prevođenju.

Izvor: privatni album

Nuša Torbica (ESIT, Pariz)

Činjenica što sam završila postdiplomski studij najviše mi je donijela u smislu samopouzdanja. Teško je biti početnik u ovom poslu koji je sam po sebi često vrlo težak i prevoditelj početnik sumnja u sebe. Pita se je li dovoljno dobar za to, je li dovoljno marljiv, pametan te je li njegovo znanje jezika na razini zadatka. ESIT je dobra škola koja uživa određen ugled među kolegama i činjenica da sam tamo bila uspješna pomaže mi u trenucima sumnje i nesigurnosti. Na tržištu koje je sve zasićenije i na kojem ne nedostaje napetosti, takva diploma mladom prevoditelju daje kredibilitet i legitimitet.

Nadam se da ću se konferencijskim prevođenjem baviti do kraja radnog vijeka. Međutim, radi se o slobodnoj profesiji u kojoj nije uvijek lako naći klijente, a konkurencija je sve veća. To će sigurno rezultirati promjenama na tržištu u skorijoj budućnosti. Ako se promjene u mom životu budu poklapale s promjenama u profesiji, svakako se u tome vidim za 10, 20 pa i 30 godina. 🌐

POSTALA I OSTALA SLOBODNJAK

Napisala Marija Čulina
konferencijska prevoditeljica

Moj prvi susret s prevođenjem dogodio se u potkrovlju jedne obiteljske kuće u kojoj je tada bila smještena nevladina udruga za pomoć gluhoslijepim osobama. Prevodila sam gospodinu koji je iz Londona došao razgovarati o potpori gluhoslijepim osobama u Hrvatskoj. Bila sam volonterka u toj udruzi pa kako nije bilo druge mogućnosti, zamolili su me da prevodim – s hrvatskoga na engleski konsektivno, a s engleskoga na hrvatski znakovni jezik simultano. Možda sam vas malo zbunila, no bez brige, ja sam tada bila mnogo zbunjenija. Nisam bila upućena u pravila struke, nisam bila ni svjesna da radim nešto što drugi smatraju svojom profesijom, pa sam tako nakon četiri sata prevođenja jednostavno rekla: „Gledajte, ovo se malo odužilo, a ionako ćemo se sutra ponovno vidjeti. Smijem li ja možda otići, već je deset navečer i čekaju me prijatelji – danas slavim devetnaesti rođendan.” To je, eto, bio moj početak. Na proslavu rođendana sam smjela otići, a sljedećega smo se dana ponovno vidjeli. Sve mi se to sada čini nekako daleko, no uvijek se toga vrlo rado sjetim. A sjećam se svega o čemu se razgovaralo, kao da je bilo jučer.

Danas znam da postoje pravila struke te da su trebale prevoditi barem dvije osobe, da me želja da upišem studij engleskoga jezika i književnosti nikako

Izvor: privatni album

WHY GO STAFF?

Napisao Mirko Brodnjak
konferencijski prevoditelj u Europskome parlamentu

Dugogodišnji sam član Hrvatskog društva konferencijskih prevoditelja, a nekoliko godina bio sam i njegov tajnik.

S aktivnim njemačkim i engleskim, najtraženijim jezicima na hrvatskom tržištu, imao sam mnogo posla, osobito otkad sam položio EU-ov akreditacijski ispit i učlanio se u AICC. Gotovo 16 godina intenzivno sam radio na skupovima u zemlji i u inozemstvu kao prevoditelj slobodnjak.

Dobro sam zarađivao, ali mi je postajalo sve teže podnositi način života koji mi je nametao takav posao. Na početku karijere bilo mi je zanimljivo putovati na razna mjesta. Ta je dinamika bila uzbudljiva, no to je s godinama bivalo sve manje privlačno i na koncu se pretvorilo u težak teret.

Shvatio sam da mi je društveni život rudimentaran i počeo osjećati fizičke posljedice stresa i neurednog, kaotičnog života. Postalo mi je jasno da moram nešto promijeniti u životu: ili posao ili mjesto gdje ga obavljam. Budući da me nikad nije privlačio rad u nastavi, a ništa mi drugo nije palo na pamet, odlučio sam promijeniti mjesto gdje ću raditi ono što najbolje znam i otišao sam na Haški sud, gdje sam ostao dvije i pol godine, a zatim u Europski parlament.

Nisam zažalio zbog tog poteza; zaista mi godi miran život na jednom mjestu, bez stalnog putovanja i boravka u hotelskim sobama, s plaćenim godišnjim odmorom i bolovanjima, a i pristojnom mirovinom kad za nju dođe vrijeme.

Sve se, naravno, plaća, ili, drugim riječima, nešto dobivaš, a nešto gubiš: cijena koju za to plaćam je život u stranoj zemlji koja mi možda nikad ne će postati dom. No stavim li to na vagu, prevagu odnosi ono što sam dobio, a to je ponajprije smiren i uredan život. Mnogo sam zadovoljniji nego prije. 🌐

Izvor: privatni album

nije kvalificirala kao prevoditeljicu (!) i da predlaganje završetka sastanka prema vlastitoj procjeni, pa makar i radi proslave rođendana, nije prihvatljivo ponašanje. U svoju obranu mogu reći – jer me stegne osjećaj krivnje kad god se toga sjetim – da u to doba nije bilo drugih koji bi znali i engleski i znakovni jezik i koji bi taj posao mogli odraditi, nisam poznavala ni jednog prevoditelja s kojim bih porazgovarala što mi je i kako činiti, niti sam bila svjesna da za to što radim postoje pravila i načela za koja su se, kako jednom divno reče jedna kolegica, drugi teško izborili. Pravila i načela koja u konačnici štite i klijente i prevoditelje.

Kada se konsektivnim i simultanim prevođenjem bavite, a da vam to nije struka, bez prethodne edukacije, kada niste razgovarali s ljudima koji se time profesionalno bave, ni posjetili strukovno udruženje, tada ni sami ne znate

što ne znate. Četiri sam godine kao studentica provela usavršavajući engleski, učeći znakovni jezik i putujući na konferencije diljem svijeta prevodeći s engleskoga na hrvatski znakovni jezik. Tako sam promatrajući profesionalne prevoditelje govorenih i znakovnih jezika, razgovarajući s kolegama i klijentima, čitajući što mi je došlo pod ruku o struci i edukacijom na Filozofskom fakultetu i u udruzi, zavoljela posao prevođenja.

Prevođenje najviše volim zbog toga što nekome drugom dajem glas. To me nikako ne prestaje oduševljavati i ta me odgovornost uvijek iznova ispunjava. Prilikom prevođenja znakovnoga jezika to je još naglašenije, jer se prevodi na mjestima gdje nije uobičajeno prevoditi govorene jezike – primjerice, na kazališnoj predstavi, dok stojite na pozornici po kojoj se kreću glumci, na roditeljskim sastancima, tijekom školske nastave, u sklopu raznovrsnih usavršavanja,

na vjenčanjima, ispraćajima... I zaista je važno da znate jezik, materiju i da budete svjesni što situacija u kojoj se nalazite od vas zahtijeva.

Kao apsolutnica prvi put sam radila simultano u kabini i tog se dana sjećam sa zahvalnošću na prilici koju sam dobila, i na podršci kolegice s kojom sam prvi put radila. Mogućnost se pojavila jer sam još volontirala u istoj udruzi (nisu me izbacili nakon onoga rođendanskog ispada!) koja je organizirala konferenciju. Od tada se bavim konferencijskim

prevođenjem, što mi je u potpunosti odredilo život. Postoje i prednosti i mane kada radite kao „slobodnjak“, no prednosti poput mogućnosti organiziranja vlastitoga vremena, više vremena za obitelj, prijatelje, čitanje i učenje uvelike premašuju nedostatke poput nesigurnosti u količinu posla. Naravno da mi nije lako biti ravnodušna kada završi ljeto, a kalendar zjapi prazan i telefon šuti. Pojavi se neka vrsta tih nesigurnosti, preispitivanja, zabrinutosti... Redovito sve ipak završi tako da

se telefon oglasi i u nekoliko dana sve opet bude na svome mjestu. Dok je god tako, namjeravam ostati „slobodnjak“, jer mi prije spomenute prednosti čine život lijepim i ne bih ih se željela odreći. S druge strane, kako se i nadalje trudim usavršavati se i učiti, sada u sklopu doktorskoga studija lingvistike, otvaraju se novi obzori i oblikuju se neke nove želje... Ne znam što budućnost donosi, sve što mogu jest potruditi se što više raditi na svom osobnom i profesionalnom razvoju. 🌐

Novosti iz HDKP-a

PROMJENE U SUSTAVU JAVNE NABAVE?

Odbor za strukovna pitanja i suradnju s institucijama u proteklom je razdoblju bio vrlo aktivan, a posebno treba istaknuti sastanke u Upravi za sustav javne nabave, u Matici hrvatskoj te sudjelovanje u radu Vijeća Grupacije prevoditelja HGK. U kontaktima s Upravom za sustav javne nabave nastojalo se postići razdvajanje pismenog i usmenog prevođenja u javnoj nabavi i time omogućiti konferencijskim prevoditeljima da se natječu samo za usluge usmenog prevođenja. Upravi su podneseni zahtjevi za obavljanje nadzora u tri postupka

javne nabave u tri ministarstva. Uprava je temeljem zahtjeva HDKP-a provela nadzor te dostavila mišljenje u kojem navodi da nisu utvrdili nepravilnosti, ali su njihove preporuke sukladne prijedlozima iz HDKP-ovih dopisa. 🌐

Pripremila Zvezdana Kastrapeli

FOOD FOR THOUGHT

Odbor za prijam novih članova i sustav mentorstva prihvatio se preispitivanja postojećeg sustava prijama članova i osmišljavanja novog. Nakon niza neformalnih sastanaka s članovima Društva

pokazalo se da postoji mnogo ideja, ali da ni o jednom pitanju ne postoji jasan konsenzus. Odbor je osim članova konzultirao i konferencijske prevoditelje koji nisu članovi Društva. Zatim su prikupljene informacije o sustavima u sličnim strukovnim udrugama u drugim zemljama: Sloveniji, Italiji, Austriji i Njemačkoj te u AIIC-u. Na temelju svih prikupljenih ideja i informacija izrađena je anketa koja je poslana svim članovima Društva, a rezultati ankete upotrijebljeni su prilikom izrade prijedloga novoga sustava koji će biti ponuđen članstvu na usvajanju na sljedećoj skupštini Društva. 🌐

Napisala Sanja Matešić

IN MEMORIAM

Gertruda Postl-Božić, počasna članica HDKP-a, rođena je 17. ožujka 1933. u Zagrebu, a u istom je gradu umrla 11. srpnja 2012. Nakon diplome radi u Centru za učenje stranih jezika do 1962., kada postaje lektoricom na Odsjeku za germanistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Brižna kao pedagog, pedantna i stručna kao prava germanistica, odnjegovala je mnoge generacije profesora njemačkog jezika. S velikim je zanimanjem radila u svojoj struci i stalno se usavršavala pa je 1973. godine izabrana u zvanje višeg lektora. Prevela je tijekom karijere mnoge knjige i članke, a bila je poznata i kao vrstan konferencijski prevoditelj. Bdjela je nad podmlatkom svjesna da prava veličina stručnjaka ovisi o nasljednicima u struci. Zato je i u Hrvatskom društvu konferencijskih prevoditelja uvijek otvoreno primala nove talentirane prevoditelje i pomagala im savjetima i nesebičnim prenošenjem iskustva. Susretljiva, uvijek u lodenu, dobra kolegica i sjajna vozačica bila je jedinstvena osoba, lik koji ostaje u sjećanju po srdačnosti i profesionalnom angažmanu.

Napisala Anika Rešetar

Fotograf: Marija Maras

Tamara Levak Potrebeca, Maja Šimleša,
Neven Pajdaš

RADIONICA – VJEŽBE ZA GLAS I IZGOVOR

Odbor za edukaciju i projekte HDKP-a organizirao je 6. srpnja 2012. godine jednodnevnu radionicu za konferencijske

prevoditelje pod nazivom „Vježbe za glas i izgovor“. Voditelji radionice bili su dr. sc. Gabrijela Kišiček i Davor Stanković.

Cilj radionice bio je osvijestiti važnost glasa i izgovora u radu govornih profesionalaca, ukazati na potrebu higijene glasa i zaštite od mogućih poremećaja glasa koji se javljaju zbog zlouporabe glasa te na važnost dobrog, jasnog i preciznog izgovora, odnosno dostatne dikcije. Također, cilj je bio usvajanje vježbi za glas i izgovor te njihova primjena u svakodnevnom radu prevoditelja.

Na radionici je sudjelovalo 14 konferencijskih prevoditelja. Nakon uvodnog dijela radionice uslijedile su praktične vježbe temeljem dijagnoze glasa koja je postavljena svakom od sudionika.

Sudionici su radionicu ocijenili vrlo korisnom, zabavnom i zanimljivom te izrazili želju za novim radionicama. 🌐

Napisala Kristina Kruhak

Fotograf: Marija Maras

Predavači dr. sc. Gabrijela Kišiček i Davor Stanković s Tamarom Levak Potrebeca, članicom UO-a HDKP-a

Više na www.hdkp.hr

Pogled izvana

Svoje viđenje dobrog konferencijskog prevoditelja s nama je podijelila

Tatjana Vlašić, savjetnica u Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH

U prenošenju i razmjeni primjera dobre prakse u području zaštite i promicanja ljudskih prava, kvaliteta prevođenja iznimno je važna. Iz mog iskustva, dobro prevođenje, uz dobru pripremljenost, ovisi i o fleksibilnosti i snalažljivosti prevoditelja/ica u raznim situacijama. Kao organizatorima različitih događanja, često nam se događalo da govornici u zadnji tren pošalju materijale ili sasvim promjene svoju prezentaciju na licu mjesta, ili možda zaključe da bi radije konsektivni prijevod, a ne simultani, jer im to omogućava veću interakciju sa sudionicima. Prilagodljivost prevoditelja/ica i njihova snalažljivost tada je ključna. Također, razgovarati o ljudskim pravima često znači pričati osobne priče, suočiti se sa svojim stavovima i predrasudama pa je sposobnost prevoditelja da spriječi potencijalne konflikte, uspostavi dijalog među svim sudionicima i omogućiti ljudima da se osjećaju sigurno i ugodno, važna karakteristika dobrog prevoditelja.

Fotograf: Kristina Kruhak

JESTE LI ZNALI...

... da je EMCI ili European Masters in Conference Interpreting program koji su 1997. godine pokrenuli Europska komisija i Europski parlament?

U suradnji sa sveučilištima sastavili su temeljni plan i program za osposobljavanje konferencijskih prevoditelja na poslijediplomskoj razini koji se danas nudi na sedamnaest europskih sveučilišta. Nama su najbliža ona u Ljubljani, Trstu i Grazu. Uz kvalitetan program, EMCI pridaje veliku važnost mobilnosti, omogućuje razmjenu nastavnika i studenata te studijske posjete europskim institucijama. www.emcinterpreting.org

Pripremila Ivanka Rajh

Impresum

Uredništvo:

Kristina Kruhak
Ivanka Rajh
Tamara Levak Potrebeca

Autori-suradnici:

Goranka Antunović
Mirko Brodnjak
Marija Čulina
Vesna Ivančević Ježek
Zvezdana Kastrapel

Divna Kern-Francetić

Kristina Kruhak
Sanja Matešić
Ivanka Rajh
Anika Rešetar
Saša Sirovec
Gabrijela Vidan
Tatjana Vlašić
Tanja Žakula

Lektura:

Foška Rajković

Fotografije:

BOPROCRO, Sveučilište u Zagrebu
Goranka Antunović
Kristina Kruhak
Marija Maras
privatni albumi

Grafičko rješenje:

DESIGNUM,
studio za grafički dizajn,
pripremu i marketing

Kontakt:

Odbor za edukaciju i projekte HDKP-a
edukacija@hdkp.hr
www.hdkp.hr

Hrvatsko
društvo
konferencijskih
prevoditelja

Croatian
Society of
Conference
Interpreters